

Izhaaja
dvakrat na mesec
ter stane za vse
leto 1 K 60 vin.,
za pol leta 1 K.

Naročnina in inserati
blagovolijo naj se
poslati upravništvu
„Rodoljuba“ v Lju-
ljani, vse spisi in
dopisi pa uredni-
štvu „Rodoljuba“.

RODOLJUB

Za oznani
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrate
16 vin. če se enkrat
tiska; 24 vin. če
se 2krat, in 30 vin.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

16. šte. v.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1904.

XIV. leto.

Sad škofove politike.

Iz Sore pri Medvodah: Odkar je prišel k nam gospod Anton Brčè župnikovat, so se začele naše trde in ostre šege in navade pri rezosodnih župljanih lepo mirno blažiti, ker se naš g. župnik ne vtika v današnjo viharno in obupno politiko klerikalcev. Da bi tukajšnji oratar v lepem in složnem miru obdeloval svoje polje, redil živino, si prislužil tudi kaj v bližnji tvornici, živel krepostno življenje po nauku Kristovem: »ravnaj z bližnjim tako, kakor želiš, da bi bližnji s teboj ravnala, to zdravo in pametno nalogo podpira tukajšnji župnik, ker ve, da bi s tem izročeni mu župljani najbolje koristili sebi in veliki človeški družbi. Da se ne more po tem potu mirno naprej, je v naši domovini krivo to, ker ravnorvstni »evangeljski najemniki« našemu narodu umetno vcepiljajo mnogotere vraže in prazne vere ter potem z njimi hujskajo zapeljane ljudi proti svojemu bližnjemu — proti Kristovim naukom. Videlo se je to dne 14. t. m., ko je bil pri nas »boba« ali letno cerkveno žegnanje. Gospod župnik je mirno sedel ter se pogovarjal z nekim možem pred njegovo hišo. Kar prifrči z veliko silo kamen k mizi, potem še drugi in tretji. Sreče, da ni nobeden zadel. Dognalo se je, da so bili kamni namenjeni gosp. župniku. Zločinec, krepki kmetski mladenič, je umeje se, pristaš škofove politike. Štorivši to, je zbežal z vso silo, a so ga ujeli. Povedal je, da je imel še enega »kompanjona« pri svojem žalostnem poslu. Kdor pozna naše viharno politiško življenje, ve, da je ta dogodek sad škofove politike na Kranjskem. Kamnje, s katerim se je hotelo potolči g. župnika Ant. Brčeta, je razstavljeno v sorškem župnišču na ogled. Domače in tuje občinstvo se vljudno vabi, naj si ga ogleda in pri tem kaj na korist družbe sv. Cirila in Mevoda podari. Bodite uverjeni go spod župnik, da doboste za ta čin zapeljivega mladeniča v naši fari častno dostilo.

Vojna na Daljnem vztoku.

Pomorska bitka pred Port Arturjem.

Admiral Matusevič je poslal v soboto carju Nikolaju tole brzovajko: Dne 10. t. m. je prišlo naše brodovje, obstoječe iz 6 oklopnih križark »Askold«, »Palada«, »Diana« in »Novik« in 8 torpedovk, zapuščati Port Artur. Japonci so se proti našim bojnim silam koncentrirali v treh bojih. Naše brodovje je manevriralo z namenom, si otvoriti prosto

pot med sovražnimi ladjami. Med tem časom so metale sovražne ladje plavajoče mine proti našemu ladjevju, kar je znatno otežkočilo naše akcije. Ob 1. uri popoldne se je posrečilo našemu brodovju po 40 minut trajajočem boju si otvoriti pot in odpluti v smeri proti Šantungu. Sovražne ladje so razsledovale z vsemi močmi. Ob 5. uri popoldne se je boj z nova pričel in je trajal pod približno enakimi pogoji celih pet ur. Tekom tega boja je pal poveljnik brodovja Vitheft, dočim je bil poveljnik oklopnice »Cesarevič« ranjen in je izgubil zavest. Skoro istočasno je bilo poškodovano na »Cesareviču« krmilo, da je bila oklopnica prisiljena, se za 40 minut ustaviti. Zbog tega so bile druge ladje primorane, da so manevrirale okoli »Cesareviča«. Poveljstvo eskadre je prevzel knez Uhtomski, poveljstvo oklopnice »Cesarevič« pa najstarejši častnik. Ko je nastala noč, ni »Cesarevič« več mogel slediti ostalemu brodovju; izgubil ga je iz vidika in plul v smeri proti jugu, da bi poskusil z lastno svojo močjo dospeti v Vladivostok. Ponoči so Japonci še opetovano napadli ladjo z minami; ob zori je »Cesarevič« priplul do Šangtunga.

Temu svojemu poročilu še dostavlja Matusevič: Ko se je dognalo, da »Cesarevič« ne more dospeti v Vladivostok, je odplul v Kiaočao, kamor je došel ob 9. uri zvečer in tamkaj našel križarko »Novik« in torpedovko »Bezšumnik«. Poleg admirala Vithefta so bili ubiti še trije oficirji, šest pa jih je bilo ranjenih, med njimi tudi Ivanov, poveljnik »Cesareviča«. Število padlih in ranjenih pomorščakov pa še ni natančno dognano.

Admiral Togo pa poroča: Rusko brodovje, je v bitki dne 10. t. m., kakor se kaže, hudo trpelo. Poškodovanih je bilo najbrže 5 ruskih ladij, med njimi tudi »Retvizan«, ki je bil iz daljave 3500 metrov večkrat zadet; oklopnica »Pobjeda« je izgubila dva jambora, oden top pa ji je bil uničen. Ruske križarke pa so razmeroma malo trpele Japonci so izgubili okoli 170 mož in sicer je bilo ubitih 12 častnikov in 52 mož, ranjenih pa 12 častnikov in 121 mož.

O »Cesareviču« se poroča iz Tsingtaua: »Cesarevič« je v noči 11. t. m. priplul semkaj s hitrostjo 4 morskih milj. Da je to hitrost dosegel, je moral porabiti veliko množino premoga. Krmilo je zlomljeno, en top nerabljiv, jambori razbiti, dimniki prestreljeni, na poveljnikovem mostiču in na drugih mestih se nahajajo luže krvi. Poškodbe pod vodno črto so se začasno popravile. Ladja je bila v bitki 10. t. m. neprestano od opoldne do noči izpostavljena sovražnemu

ognju. Ob 12. uri opoldne je admiral Vithefta zadela japonska granata in ga raztrgala na kose. Od njegovega telesa so našli samo še eno nogo.

Na »Cesareviču« je bilo v celem ubitih 15 mož, ranjenih pa je bilo 40. V četrtek popoldne je priplula v Tsingtao neka ruska torpedovka, ki je bila takisto poškodovana. Pol ure kasneje je dospela tja križarka »Novik«; naložila je premog in odplula 12. t. m. ob 3 uri popoldne neznanu kam.

Na večer 14. t. m. se je pojavil na obzorju »Askold« v spremstvu ene torpedovke in skušal priti v luko. Ker je pa naletel na japonske križarke, se je zopet oddaljil. Pri rtu Šantung v bližini bojišča križari več japonskih ladij.

Japonsko kršenje mednar. prava.

Kako so se Japonci proti določbam mednarodnega prava polastili ruske torpedovke »Rezvija« v nevtralnem pristanišču Čifu, smo že zadnjič poročali. Iz Čifua se o tej zadevi brzovajlja: Danes v petek ob 1. ponoči ste pripluli v tukajšnje pristanišče dve japonski torpedovki. Poročevalec »Daily Telegraph« je šel na krov ene izmed torpedovk in je izvedel, da imata ladji ukaz, se polastiti ruske torpedovke »Rezvija«, ki se je usidrala v luki. Ob 4. uri zjutraj so Japonci napadli rusko ladjo da si je bila le-ta že razorožena. Vnel se je ljut boj in Japonci so poskušali torpedovko razstreliti, kar je rusko posadko prisililo, da je skočila v morje in se na ta način rešila. Japonska flotila je ob pol petih zapustila luko in odvedla sabo rusko torpedovko.

S tem so Japonci na nečuvnen način kršili mednarodno pravo in rušili pravice nevtralnih pristanišč in »Daily Telegraph« naglašja s posebnim poudarkom, da še lahko tone zaslišano dejanje Japoncev izzove nevarne diplomatske konflikte.

V isti zadevi se še poroča: Japonski torpedovki, ki ste napadli rusko ladjo »Rezvija«, se imenujete »Avazozimo« in »Kazumi«. Japonci so poslali na krov ruske torpedovke svojega odposlanca, ki je Ruse pozval, da naj takoj zapuste pristanišče. Poveljnik Roščakovski je odgovoril, da je »Rezvija« razorožen in so njegovi stroji že neporabni in da je cela zadeva sedaj v rokah Kitajcev. Nato je Roščakovski dal baje povelje, ladjo razstreliti; istočasno pa je prijel japonskega oficirja in skočil z njim v morje. Čuje se, da je Roščakovski utonil, drugi viri pa zatajujejo, da je samo težko ranjen in da so ga njegovi prijatelji skrili. Deset minut kasneje je pod poveljnikovim mostičem počila bomba in ga raznesla, ladja sama pa je ostala

nepoškodovana. Splošno začudenje vlada povsodi, da Kitajci niso ganili s prstom, da si Japonci na tak način v nevtralni luki kršili mednarodno pravo!

Izpred Port Arturja.

Ruski častniki v Čifu pripovedujejo, da so Japonci te dni pričeli s tridnevnim bombardiranjem Port Arturja. Granate so padale v mesto kakor toča, a prodajalne so ostale zaprte samo prva dva dni; tretji dan so trgovine zopet redno poslovale. Napadi z bajoneti so bili na celi črti odbiti in Japonci so imeli kolosalne izgube. V mestu je jela neka hiša goreti, a ogenj je bil skoro pogašen. Kapitan »Rezvija« je kategorično izjavil, da Japonci ne bodo mogli zavzeti trdnjave. Okoli trdnjave je bojišče posejano z mrtveci, vendar pa so ruske izgube neznatne. Pred tremi dnevi so Japonci navalili na glavno črto utrdb; pehota je naskočila pozicije z bajoneti; Rusi so ji zastopili pot takisto z bajoneti. Vnel se je krvavo klanje, v katerem so bili uničeni celi japonski polki.

Pretekli torek so Rusi nenadoma napadli Takušan. Splezali so preko skal in gorskih sten ter pobili japonske predstraže. Vnel se je ljut boj, v katerega je poseglo tudi rusko brodovje: Končno so Rusi znova zavzeli Takušan. Klanje je bilo grozovito in japonske izgube naravnost strašne.

Boj z vladivostoškim brodovjem.

Admiral Kamimura je poslal o boju z vladivostoškimi križarkami tole poročilo: Ob zori 14. t. m. je zadela naša eskadra ob rtu Ulsan na jugovzhodnem korejskem obrežju na tri ladje vladivostoškega brodovja, ki so plule proti jugu. Čim so nas križarke opazile, so skušale uteči proti severu, kar smo jim pa zabranili. Ob 5 uri 23 min. se je nato pričel boj. Na sovražnih ladjah je opetovano nastal vsled naših strelav ogenj in križarke so, kakor se zdi, hudo trpele, zlasti »Rjurik«. Končno je sovražnik z najskrajnejšo hitrostjo pobegnil proti severu, pustivši na bojišču »Rjurika«, ki se je na to potopil. Naše brodovje se je potrudilo rešiti potaljajoče se Ruse in je sprejelo na krov okoli 600 mož.

Reuterjev urad javlja iz Nagasaki, da je v ponedeljek dospela v Saseho ladja, ki je imela na krovu 600 Rusov, ki so se rešili z »Rjurika«. Istočasno s to ladjo je priplul tudi japonski lazaretni parnik s 77 ranjenimi japonskimi pomorščaki. Med ranjenimi se nahaja tudi cesarski princ Kapšo.

O izidu vojne.

Velezanimivo je mnenje polkovnika Tanere, pruskega vojnega zaupnika na mandžurskem bojišču, o končnem izidu rusko-japonske vojne. Polkovnik Tanera piše: „Mnogi me sprašujejo o končnem izidu rusko-japonske vojne. Izpovedal bom torej odkrito o tej zadevi svoje mnenje.

Glede vprašanja v Port Arturju stojim jaz na popolnoma drugem stališču, kakor general Meckel, učitelj Japoncev. On veruje v skorajšnje zavzetje Port Arturja, jaz pa tega ne verujem.

Jaz sem prepričan, da se Japonci ali sploh ne polaste Port Arturja, ali ga pa zavzemo šele takrat, ko bo že zanje brez vsakega pomena. Po mojem mnenju so Japonci vojno že zaigrali! Oni bi mogli računati na gotovi uspeh samo v tem slučaju, ako bi takoj pri prvem navalu na Port Artur zavzeli to trdnjavo in se na to močno utrdili v severni Koreji. Njihovo prodiranje v notranjost Mandžurske smatram jaz za veliko napako in verjetno je, da jih dovede to prodiranje do popolnega končnega poraza. Naglašam, da temelji naloga ruske armade sedaj v tem, da zadržuje japonsko prodiranje proti severu z brezpomembnimi boji in si s tem pridobi časa za svoje okrepljenje. Ako se Rusi pri tem tudi začasno umaknejo iz Mukdena in drugih mest, ne more to ni malo škodovati končnemu smotru. Umikanje se ima nadaljevati do tega časa, dokler ne bo zbrana v Mandžurski dovolj številna ruska vojska, dokler se ne združi baltiška eskadra z vladivostoškimi križarkami in z ladjami, ki operirajo v Rdečem morju in dokler ne razbije to združeno ladjevje japonskega brodovja in se ne polasti gospodstva na morju. V tem trenutku stopi šele ruska armada — četudi morda iz Harbina — v ofenzivo, s tem pa se tudi prične umikanje Japoncev na celi črti — druga Berezina, samo s to razliko, da bo v tem slučaju Berezina — okean! In to se zgodi za časa strašnega mraza pozimi ali v rani spomladi l. 1904—05. To bo tudi konec Japonske!“

Cesar na Češkem.

Praga, 16. avgusta. Dines se je pripeljal cesar Franc Jožef v Marijine vane, kjer biva angleški kralj Edvard. V Budjevicah in v Plznu so cesarja pozdravili zastopniki oblasti in razne korporacije. Na kolidvoru v Marijinih varih je sprejel cesarja, ki je bil oblečen v uniformo angleškega admirala, kralj Edvard. Oba vladarja sta se presrčno pozdravila. Mestni zastop je podaril cesarju krasen pokal. Jutri se odpelje cesar v Karlove vane.

Ameriško-turški spor.

London, 12. avgusta. Kakor znano, je nastal spor med Turčijo in Zedinjenimi državami zaradi tega, ker noče Turčija priznati ameriškim državljanom istih ugodnosti, kakršne uživajo podložniki evropskih velesil. Tozadevna nespornost pa že trajajo več let, da pa so ravno sedaj priklopela do vrhunca, razlagajo si v Ameriki tudi s tem, da potrebuje predsednik Roosevelt velik politični uspeh, da izpodrine pri pred

stoječih volitvah svojega nevarnega tekmeča. Kakor znano, sta si Roosevelt in njegov protikandidat, demokrat Parker, ravno v tem vprašanju popolnoma nasprotna. Parker namreč noče ničesar slišati o ameriških državljanih, ki se potikajo izven domovine. Pa tudi Turčija ne more ameriških zahtev kratkomalo priznati, ker je največ ameriških državljanov Armencev, ki so Turčiji zelo neljubi prebivalci. Armenci si namreč nalašč izposlušajo ameriško državljanstvo ali pa se postavijo vsaj pod varstvo ameriškega konzulata s tem, da plačajo le vpisnino. Ker je bilo pri zadnjih armenskih nemirih v Mali Aziji mnogim Armencem, ki so na omenjeni način pod ameriško zaščito, poškodovano imetje, zahtevajo Zedinjene države tudi za to primerno odškodnino od Turčije.

Carigrad, 12. avgusta. Ameriško brodovje se je v Smirni zadržalo nasproti carinskemu uradu v taki razvrstitvi, da je pričakovati vsako uro, da se začne akcija.

Carigrad, 13. avgust. Kot odgovor na ameriške zahteve je turška vlada danes ustno zagotovila, da bo dala zadostženje! Dasi taka obljuba še ni merodajna, vendar je upati, da se spor poravnava še mirnim potom.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu.

Neki debeloglavec z Vrhnike brusi v „Domoljubu“ svoj jezik zaradi neke gospodične, ki „Narod“ bere. Ko bi ona brala oni smrdljivi „Domoljub“, smela bi ga brati tudi v cerkvi. Kaj ne bi bilo bolje, ko bi mož pred svojim pragom pomel smrad, da ne bi tako smrdelo kadar grede gospod kaplan ali kak drugi potnik, saj si morajo ljudje z žepnimi robci nos zatisniti radi tistega smradu. Smrdljivi „Domoljub“ od 4. avgusta t. l. je pisal, da rečena gospodična še celo grede k maši se ne more ločiti od „Slov. Naroda“. To je sama konsumarska laž, kajti jaz sam sem na svoje oči večkrat videl gospodično z Vrhnike po cesti iti, pa nikdar z „Narodom“ v roki. Pač pa opažam večkrat kakega konsumarja z „Domoljubom“ v roki. Sicer pa je le čast za vsakega kdor „Narod“ bere. „Narod“ se je bral, ko takih backov kot so „Domoljubovi“ bralci še na svetu ni bilo in bral se bo, ko jih na svetu ne bo. Če ima „Domoljubov“ dopisnik korajžo, naj se podpiše.

Domače in razne novice.

Po zborovanju na Poljani.

Iz beljaške okolice se nam piše: Ko sem bil čital poročilo v 182. številki „Slovenca“ o zadnjem shodu našega takozvanega „Kat.-polit. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“, ki se je vršil preteklo nedeljo na Poljani pri Prevaljah, pograbila me je pri nekaterih izvajanjih kar jeza, ko sem videl, da se javno drugače govori, nego se v resnici dela. Ali se ne pravi sipati pesek v oči našemu nerazsodnemu kmetskemu ljudstvu, ako govori g. posl. Grafenauer, „da je g. dr. Brejce gospodom pri naših sodnijah štrečno zmešal“. Ej, mili bože, kaj bi tako otroče govorili. Dr. Brejce je imel gotovo dober namen ali ves uspeh njegovega nastopa je, da smo izgubili še tiste male drobtinice pravic, ki smo jih Slovenci do tje pri koroških sodiščih uživali. Prej je bilo mogoče vsakemu Slovincu pri naših sodiščih posluževati se slovenskega je-

zika, od dr. Brejčevega nastopa naprej pa morajo bajé vsi obtoženci, priče in zagovorniki, ki so zmožni nemškega jezika, posluževati se le slednjega, in ne svojega slovenskega materne jezika. Temu se je sedaj menda tudi g. dr. Brejce sam uklonil, vsaj slišali še nismo, da je že kaj proti tej nezaslišani krivici ukrenil. Poslužuje se rad ali nerad nemščine v gadvij naših nasprotnikov, ali pa pusti celo v zadnjem trenutku svoje klijente na cedilu, kakor je to storil nedavno pri župniku Svatonu, ker se poleg tega odločnega Slovana ni upal z nemškim zagovorom nastopiti, slovenskega jezika bi se pa ne bi bil smel poslužiti po najnovejši praksi naših sodnikov. Toliko v tej zadevi. — Značilno je tudi, kar je povedal ljubljeneec nemškega škofa dr. Kahna, g. msgr. Val. Podgore. On je poudarjal v svojem govoru med drugim tudi to-le: „Učiteljev nimamo na svoji strani. Ustanovili smo „Učiteljski Dom“, a čudno: letos nobeden ni prosil podpore“. Temu se ni čuditi. „Učit. Dom“ naj bi skrbel za narodno vzgojo slovenskih učiteljev, pa bi bilo dobro; dokler pa se bode zahtevalo od njih, da morajo znati ves veliki katekizem na pamet in da morajo vsekar in povsod živeti in delati na podlagi edino zveličavnih Podgorčevih krščanskih načel, bode se pa težko dobilo dovolj potrebnega materijala. — Dalje pravi: „Tudi v „Marijnišču“ je prosilo jako malo slovenskih kmečkih fantov. Če nasprotniki kaj dobrega storijo, pustijo vas plačati. Vi se pa še teh dobrot ne poslužujete! Na celem svetu ni tako neumne vzgoje, da bi se poučevalo v tujščini in ne v materinem jeziku. In zakaj taka šola nima uspeha? Ker otrok učitelja tujca sovraži. Mir hočejo imeti Nemci v deželi. Kako ga razumejo? Da bi Slovenec hlapčeval in molčal!“ — Lepe besede so to! Poglejmo si pa sedaj tudi, kaka so dejanja: V celovško škofijsko „Marijanišču“ je vstopalo do sedaj vedno precej nadarjenih slovenskih dečkov iz dežele, ker so za to poskrbeli v prvi vrsti duhovniki iz raznih krajev, ponajveč le zavoljo tega, da se ni preveč naše nadebudne mladine podajalo na visoke šole v Gradec in na Dunaj, kjer bajé vsak izgubi najprvo vero, potem pa še svojo dušo. V „Marijanišču“ pa ti naši ubogi slovenski trpini ne smejo slovenski čutiti, ne smejo se posluževati svojega materne slovenskega jezika, ne smejo med seboj govoriti slovenski, ker je treba, da se bolje izurijo v nemščini (slovenskega jezika iz koroških ljudskih šol itak ne znajo) in strogo, strogo je zabranjeno slovenskim dijakom v „Marijanišču“ govoriti slovenski, ako je le en sam nemški dijak slučajno med njimi. Da pa je tako, zato že poskrbijo razni nemški in slovenski prefekti te škofove kosarne. Posledica temu je ta, da naši slovenski fantje v „Marijanišču“ ne silijo več tako zelo in se podajajo raje na druge gimnazije, v Kranj itd. In kdo ima nad Slovenci v „Marijanišču“ danes odločilno besedo? G. msgr. Val. Podgore, tisti Podgore, ki bi nas vse najraje v žlici vode utopil, samo da bi videl uveljavljena svoja pogubna načela in zmago nemškega škofa dr. Kahna nad koroškimi Slovenci. Šele nedavno je neki

odličen kmet izustil precej pomenljive besede, ko je dejal: „Gospod Podgore so sicer en fajn gespuđ, le načela nimajo pravega“, in to je tudi resnica. Načela glede na slovensko narodnost sploh nima nobenega in on je našim slovenskim težnjam bolj nevaren, nego katerikoli najhujši nasprotnik Nemeč, ker nam je slednji odkrit v svojem nastopanju in delovanju, prvi pa na vse strani zapet in neizprosno v svoji klerikalni trmi. — Čudno je tudi to, da je zborovanje otvoril in vodil ter navzoče pozdravljaj kar g. Podgore, ko je bil predsednik društva g. Grafenauer vendar sam navzoč. Ali res že mora gosti g. Podgore povsod na prve gosli? In ti Grafenauer, ruski kolos, nekaj up in nada za boljšo bodočnost našo, ti si mu počel opravljati hlapčevska dela? Bogme, da se ne sramuješ; več ti danes ne morem reči!

M.

— „Slovenec“ je priobčil več člankov pod naslovom »Evharištični shod«. Nas je silila naša dolžnost, da smo to grozno dvekarijo prebrali. Bralci nam lahko verjamejo, da smo pri čitanju teh člankov trpeli kakor duše v vica. Le prav na koncu teh člankov smo dobili nekaj pametnih besed, ki pa seveda niso zrasle na zelniku »Slovenčevega« člankarja, nego so prepisane iz sv. Pavla. »Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute«. Kako pridejo te besede v »Slovenca«? Kar čudili smo se, da čitamo v umazanem glasilu kranjskih klerikalcev izrek, ki ga nihče tako ne tepta, kakor ravno ti naši dušni pastirji. Farovski škandal — tisti, ki so prišli v javnost, in tisti, ki smo jih velikodušno zamolčali — oznanjajo glasno in jasno, da se na Kranjskem »velečastiti gospodje« za povelje sv. Pavla nič več ne brigajo kot za lanski sneg. Moli-tev in posebna krepost — to nima pri klerikalcih na Kranjskem nobenega kredita več; kraljestvo božje iščejo ti ljudje v političnem in osebnem hujskanju, v konsumih, v posojilnicah itd. itd. Zgledi kreposti, ki nam jih dajejo klerikalci, so taki, da vsak spodoben človek že pljune, če se nanje le spomni. Naj bodo klerikalci v prihodnje previdnejši pri izbiri citatov, sicer se zna zgoditi, da bomo njih katoliško krepost ilustrirali.

— Novo mašo so imeli v nedeljo v Mengšu. Novomašnika so častili kakor kakega imenitnika. Mladeniču, ki je čital novo mašo, so postavili šest slavolokov. Daleč smo prišli! Zdej se že postavlja mladeniču po šest slavolokov samo zato, ker je šolske nauke dovršil in si pomagal do lahkega kruha. Upamo, da najde ta zgleđ mnogo posnemovalcev. Če zasluži absolviran lemenatar šest slavolokov, potem zasluži vsak abiturijent vsaj tri in kdor dovrši četrti razred ljudske šole, vsaj enega. Radovedni smo le, koliko slavolokov postavijo Mengšani sedanjemu novomašniku, če bo kdaj res kaj koristnega storil. Končno moramo še omeniti, da je imel pri ti novi maši kranjski tehant Tone Koblar »sedanjim razmeram zelo primeren govor«. No, to je moral biti lep govor!

— Škof Bonaventura — in politična oblast. Iz gornjegrad-

skega okraja se nam piše: Škof Bonaventura ima v našem okraju največje lovišče, saj je skoro tretjina vseh gozdov v njegovih rokah, a vendar še s tem ni zadovoljen, marveč hoče imeti ves lov v našem okraju v svojih rokah. Letos so bili vsi občinski lovi po preteku zakonite dobe razpisani na dražbo, med temi tudi občinska lova v Lučah in na Ljubnem, katera je imel sedaj za bagatelo v najemu ljubljanski škof. Ker so pa v teh lovih smeli loviti samo prijatelji škofovega oskrbnika — večinoma Nemci in nemškutarji — in se je divjačina tako razplodila tekom let, da je delala kmetom ogromne škode, ne da bi jih škof za to oškodoval, so kmetje v teh občinah sklenili, da napno vse sile, da letos izdražba lov kak domačin, naj stane to, kolikor hoče. In res je izdražbal lov na Ljubnem Fran Budna, v Lučah pa A. Pečovnik, in sicer vsak za 401 K, dočim je preje škof plačeval zakupa samo nekaj nad 100 K. To pa sveda škofovemu oskrbništvu ni bilo prav in vložilo je na politično ekspozituro priziv proti oddaji lova. In dasi ta priziv ni imel nikakega zakonitega temelja, je okrajni glavar Suppanchich rekurzu vendarle ugodil in dražbo razveljavil, češ, da je »utemeljeno domnevanje, da lov ni dražbal posameznik, marveč cela skupina udeležencev«, kar pa je baje po neki ministrski naredbi iz leta 1852. nedopustno. Nečemo se spuščati v raziskavanje, dali je dopustno na podlagi samih »domnevanj« razveljavljati pravomočne odredbe, pri katerih je interveniral sam glavar, konstatiramo samo, da doseže škofovo oskrbništvu pri c. kr. politični ekspozituri vse, karkoli hoče. Med drugim spominjamo tu samo, kako se dovoljuje škofu brez zadržka sekati les, kako se je dala škofovemu oskrbništvu predpravica plavbe lesa na škodo vsem drugim posestnikom in lesnim trgovcem v celem okraju itd. Umestno je torej vprašanje, ali je g. okrajni glavar v Mozirju samo za škofa in njegovega oskrbnika tukaj, ali ni morda tudi poklican v to, da štiti tudi interese prebivalstva v tem okraju proti prešernosti škofa in njegovega valpta? Očividno je, da obstoje neke čudne razmere med škofovim oskrbnikom in politično ekspozituro in da te pojasnimo, se bomo potrudili. Sicer pa bomo poskrbeli, da škofova drevesa pri nas ne bodo rasla v nebesa, četudi jih zaliva velemožni g. Suppanchich.

— **Deželnozborska volitev na Štajerskem.** Dne 11. t. m. popoldne so se zaupniki iz sodnijskih okrajev Ptuj, Rogatec, Ormož, Ljutomer, Kozje, Sevnica itd. v Poličanah posvetovali zaradi kandidata v četrti kuriji. Posvetovanje je trajalo kratek čas, vsi navzoči brez vsake izjeme so se izrekli za kandidaturo državnega poslanca dr. Ploja. Vprašanje glede kandidata je sedaj tudi za volilni okraj Ptuj itd. rešeno; volilni odbori in politična društva morajo sedaj povsod prijeti vsestransko energično agitacijo.

— **Kdo je izdal iredento.** Iz Trsta se nam poroča: Znano je, da so različni italijanski listi dolžili kanonika Fajduttija v Gorici, da je njegov netjak izdal tržaški policiji,

da imajo v laškem telovadnem društvu skrite bombe in da pripravljajo več atentatov. Kanonik je vsled tega nastopil pot tožbe proti iredentovskemu »Independentu«, ki se je prvi zaletel v Fajduttija. A glej, kaj je zdaj prišlo na dan? Da je prav »Independentejev« reporter Petronio svoje prijateljke in somišljenike ovdarjal policiji.

— **Papež in krščanska demokracija.** Pred kratkim je izdal papež velevažno okrožnico o krščanski demokraciji. Vse evropsko časopisje je pisalo o tej okrožnici, ki je glede organizacije in smeri katoliške armade poleg »Motu proprio« gotovo najvažnejša odredba, kar jih je izdal sedanji papež. »Slovenec« se ni zdelo vredno, da bi bil kaj pisal o tej okrožnici. Nič drugega se mu ni zdelo vredno o njej zapisati nego besede »papež poravnava prepire v katoliški organizaciji italijanski.« Pozvali smo »Slovenca«, naj vendar pove kaj o ti papeževi okrožnici, a »Slovenec« se ni odzval z nobeno besedo. Tisto sleparjenje kakor z »Motu proprio« se ponavlja pri »Slovencu« tudi zdaj. Za vsako novo mašo, za vsak »spas« kakega kaplančeta in celo za »Menažerijo v Gradišču« ima več prostora, kot za papeževe velevažne, ves svet zanimajoče dekrete. Ali ni to preznačilno? Ali to ne kaže, kako šenklaški kaplanje papeža prezirajo, ali to ne kaže, da morajo ti »Slovenčevi« redakterji imeti slabo vest? Najžalostnejšo vlogo pa izvajajo tisti backi, ki se zbirajo okrog zastave sv. Mihelja. Papež izdaja velevažne ukaze glede krščanske demokracije, tem krščanskim demokratom je pa vse eno, kaj je na teh papeževih ukazih. In mi se nič ne čudimo, saj te reve nimajo pojma ne o krščanstvu ne o socializmu nego slede slepo kot pravi backi — črni suknji, pa naj jih pelje kamor hoče.

— **Napaden duhovnik.** Iz Medvoda se nam brzojavlja: Župnik Berce v Sori je bil v nedeljo s kamenjem tolovajsko napaden, a je ostal nepoškodovan. Napadalca, ki je pristaš klerikalnega župana Smovca, so že prijeli.

— **Naroden škandal prve vrste** so uprizorili katoliški duhovniki v slovenskih Renčah na Goriškem. Neki ponemčeni Lah, ki se je priklatil v Renče in še danes ne zna slovenskega jezika, je daroval cerkvi »pomalan glaža«. Za uslugo so šli duhovniki pri obč. volitvah v boj, da postane ta ponemčeni, slovenskega jezika nezmožni Lah župan slovenske občine Renče. S pijačo, z denarjem in z duhovniško agitacijo se je tudi posrečilo dobiti večino, ki posadi ponemčenega Laha na županski stolec. Tako vidimo povsod internacionalizem rimskih klerikalcev.

— **Pomiloščenje.** Cesar je povodom svojega rojstnega dne pomilostil 88 kaznjencev. Šest izmed teh jih je v Begunjah.

— **Razpisana podpora.** S pričetkom tekočega šolskega leta podeliti je občinskemu svetu v Ljubljani v hvaležen spomin na cesarico Elizabeto določeno podporo v znesku 400 K, do katere imajo pravico deklice, ki so dovršile tukajšnjo strokovno šolo in se žele v umetnih ženskih ročnih delih ali v njih pomožnih strokah povspeti do višine

sedanjega časa ter v ta namen obiskovati dunajsko strokovno šolo za umetno vezenje, centralni čipkarski kurz ali pa državno umetno-obrtno šolo na Dunaju ali v Pragi. Prošnje za podelitev te podpore, ki se dovoljuje za vso učno dobo, vložiti je do konca t. m. pri mestnem magistratu ljubljanskem.

— **Slovenska narodna in obrtna razstava** pod pokroviteljstvom Slovenske Zveze v Clevelandu, Ohio, bo od 21. do 27. nov. t. l. Ta razstava bo prirejena tako, da bi uspevala ne samo poučno, vzgojevalno, temveč tudi gmotno, da bi otvorili tu v Ameriki trg za slovenske okraševalne in druge koristne izdelke. Mnogokrat se pritožujejo rojaki v stari domovini, da so izselniki svojemu narodu popolnoma izgubljeni. Mi izselniki bi se morali potruditi, da bi dokazali, da moramo tudi v tujini biti koristni svojemu rodu v njegovem boju za narodni in dostikrat tudi za življenjski obstanek. Ako se nam posreči pridobiti in razširiti tu v Ameriki trg za mnoge slovenske izdelke, ki so nam posebno lastni, se poveča vir dohodkov in obstanek našega naroda bodisi tukaj bodisi v stari domovini. Na primer na Češkem v Šumavi, kjer bijejo Čehi trd boj za narodni obstanek, izdelujejo češke žene krasne čipke, katerih prodajo posreduje dostikrat živelj, neprjazen našemu narodu in nenaklonjen izdelovalkam samim. In ono korist in dobiček, ki bi ga morale imeti naše češke žene kot zameno za njih trud, spretnost in umetniške izdelke, pogoltno njihovi izsesovalci in neprijatelji našega naroda — in oni vir, ki bi moral služiti našemu narodu v ojačenje, se vporablja proti njegovim koristim. Na Slovaškem, kjer se izdelujejo ti krasni všivki, vladajo podobne razmere. Neko plemenitaško madjarsko društvo pokupi od naših Slovačin te umetne izdelke za neznatno ceno in jih prodaja z velikanskim dobičkom. Ko oropajo na ta način slovaške žene za njihovo pravično plačilo, se niti ne zadovoljijo s tem, temveč oropajo jih nadalje še vsakega kredita za njihovo delo, ker prodajajo potem te izdelke po svetu — kot pristne madjarske izdelke. Naša razstava bo skušala izpremeniti to neopravičeno stanje stvari in obrniti vir dohodkov in časti našega nesrečnega naroda od njegovih neprijateljev v svojo lastno korist in korist svojega naroda. S tem dokažemo, da tudi v daljni tujini nismo prenehali biti koristni svojemu narodu. — Razstava bo razdeljena na sledeče: 1. Razstavljenje raznih predmetov, spadajočih v polje ornamentike (okrasov) in domače koristi, kakor: všivki, tkanine, čipke, pleteni in vezeni predmeti, vsa okraševalna dela, noše, orodje, kinči, igrače, hišna oprava, domače orodje, tiskarije, risarije itd. — vse, kar dokazuje narodni čut in ukus. 2. Fotografije itd. pokrajinj, mest in poslopij, da se vzbudi pozornost ameriške javnosti na krasoto slovenske zemlje in vzbudi zanimanje turistov. — Fotografije iz raznih slovenskih naselbin v Ameriki z ozirom na objasnjenje našega položaja in napredka v tej novi domovini. Zbirke slovenskih časnikov in knjig. 3. Razni slovenski izdelki. — Oddelek za naše tovarnarje in trgovce. 4. Muzejski oddelek za zgodovinske predmete vsake vrste. Za vsak dan za časa razstave bo skrbljeno za kratek godbeni program z ozirom na slovenske narodne pesni in na svetovnoznanu slovensko godbo. Predmete se more dati na posodo samo na razstavo in se po razstavi vrnejo — ali pa tudi za prodajo. Predmeti za prodajo se izročijo posebni komisiji in zahtevana cena bo v slučaju prodaje izročena razstavljalcu. Predmete se more tudi darovati v korist razstave.

* **Ruski veliki knezi.** Kakor marsikje druge so tudi za Rusijo carski principi velik davek. Ruska carska rodbina ima 33 moških članov. Vsaki teh ima že po svojem roistvu pravico na letni dohodek 2 300.000 K. vsi dobivajo potemtakem okoli 77 milijonov kron. Razen

tega imajo veliki knezi mnogo gotovega premoženja, in sicer skupno 5000 angleških kvadratnih milj zemlje, tedaj štirideseti del vse evropske Rusije. Razen tega imajo 325 palaš in gradov ter 20 000 uslužbencev. Veliki knezi uživajo vse pravne in družabne privilegije. Ne morejo biti toženi niti biti poklicani za priče v javni pravdi. Za nje je posebno sodišče, ki se bavi s pravnimi spori članov carske hiše. Ako je v kaki pravdi potrebno pričanje katerega velikega kneza, mora sodna komisija priti v njegovo stanovanje ter tam prositi za njegovo izpoved. Velikemu knezu ni treba priseči, njegov podpis ima vrednost prisege.

* **Žena — slonova dojilka.** Nekemu italijanskemu listu poroča rojak iz Bangkoka (Siam) da je neka kmetica vzela mladega slona, kateremu je mati takoj po porodu poginila, k svojim prsim. Kmetica mora biti res nenavadno čvrsta, zakaj razen svojega otroka je istočasno s svojim mlekom res zredila tudi slona. Vest je skoraj neverjetna, toda dotični list je prinesel fotografijo, kako doji kmetica na levi strani svojega otroka, na desni pa mladega slona, ki pa ima že velikost srednjega teleta. Rilec zavije slon pri sesanju kmetici preko rame.

* **Kako postaneš suh.** Dr. Dornblüth je priporočal sledeče: Mesa jej t. m. koliko, kolikor ga ješ navadno, količino krompirja zmanjšaj na polovico navadnih porcij; močnate jedi, sladkor, sladki kompot opusti popolnoma; masla, mleka, smetane in polivke, katere se napravljajo navadno z mastjo, uživaj le majhno mero; lakoto si potolaži z obilno zelenjavo, svežim sadjem itd. Žejo pa z malimi količinami mrzlih pijač, katere pij izven obedov.

* **Pozdravljanje bliska.** Kdor noče biti v Kvito v nekem južnoamerikanskem mestecu, neomikan in neotesan, mora blisk vedno spoštljivo pozdraviti. Blisk se namreč tam zelo spoštuje. Kakor hitro se zabliška na nebu, se vsakdo odkrije, bodisi da dežuje, kakor bi lilo iz škafa, bodisi da ni dežja. Pogled na obljudeno ulico med nevihto, ko se najbolj bliska, je nekaj čuden, kajti vsak smatra svojim dolžnostim in znamenjem dobre vzgoje, da se odkrije temu nebesnemu žarku.

* **Služkinja — milijonarka.** Iz Kolina se poroča: »Neka tukajšna služkinja je postala hipoma milijonarka. Deklico je dalje časa zasledovala tuja, elegantno opravljena dama. Deklica si ni mogla tolmačiti čudnega vedenja tuje, dokler se ji ta ni izdala za mater. Oče je že davno umrl. Ko je še obiskoval vseučilišče, dali so otroka najdeniščnici. Pozneje se je sled za otrokom izgubil, ker so iz najdeniščnice dajali otroke na vse strani. Matise je med tem drugič omožila, a ni nehala iskati prve hčerke, dokler je sedaj ni našla. Takoj je dala hčerki nakazati v banki 100 000 mark ter ji naznanila, da ji je oče zapustil več milijonov.

* **Vinska letina v Italiji.** Letošnja vinska letina obeta biti glede množine in kakovosti splošno dobra, kakor v normalnih letih. Na podlagi statistike prejšnjih let se pričakuje 41 do 43 milijonov hektolitrov vina.

* **Še nikdar ameriške zastave ni videl** neki neznan farmer iz Coosa Co. v Pennsylvaniji. Tudi poleg tega še pojma ni imel kaj ameriška zastava pomeni. Bilo je oni dan blizu nekega lumberskega šotora v bližini zakotnega mesteca Juniata v omenjeni county. Četa vladnih inženirjev je ravno merila gozd blizu šotora, ko pride mimo neki farmer in ponudi merilec v prodajo nekaj slanice. Blizu so imeli merilci zaplčeno v zemljo ameriško zastavo. Farmer jo zagleda in se čudi kosu tkanine, tako lepo pisane in progaste. Vpraša inženirje, kaj to pomeni. Oni

sprva mislijo, da se šali z njimi, pa kmalu so spoznali, da mu je stvar resna. Mož še nikdar ni videl ameriške zastave, še nikdar ni bil več kot 13 milj z doma in kar je pa še najbolj čudno, je to, da ni vedel, kaj je v Ameriki četrti julij. Dober dokaz, da je imel še vse prste na rokah in na nogah.

*** Moderni zapravljivec.** Šele 29letni marki Anglesey je dosegel rekord v zapravljivosti. Zakaj v šestih letih je poglal 15 600 000 dolarjev svojega premoženja ter še napravil zraven 12.000.000 dolarjev dolga. Pa je tudi celih šest let takorekoč metal denar skozi okna. Preoblekel se je po desetkrat na dan, a k vsaki obleki si je vzela tudi novo uro z verižico, nove dijamantne prstane, kolikorokrat je izpremenil na dan kravato, tolikrat si je vtaknil v njo novo dragoceno iglo. Graditi si je dal prekrasne ladjice, a peljal se je z njimi le parkrat, potem pa jih prodal za neznatno ceno. Na svojih posestvih je dal zgraditi krasna gledaljšča s čudovitimi dekoracijami. K predstavam pa je vabil le svoje delavce in vrtnarje. Avtomobil si je kupil za 13 000 dolarjev, pa ga kmalu oddal. Na maškarahe je prihajal posut z briljanti. Njegovi kočuzzi so veljali po 28 000 dolarjev. In sedaj je ponosen, da je z 29 letom poskusil, kar življenje sploh more nuditi.

*** Mlada — stara mati.** Gospa Antonio Rossova v New-Yorku je stara jedva 30 let, toda kljub temu je že — stara mati. Njena 15letna hčerka, „gospa“ Gregorijeva, ima namreč že mesec dni staro dete, čigar oče je star 18 let. Mati je še otrok in nosi kratko obleko. Ako se tudi njeno sedanje dete tako rano omoži, postane mama Ross s 45. letom prababica in s 60. letom praprababica.

— Požrl prijatelju uho. V Budapešti sta se zaradi žen stepa spediter Mat. Gregorić in natarar Vojtek. V pretepu je prvi zadnjemu odgriznil uho. Vojteku je bilo do tega, da mu uho nazaj prišijejo, zato sta z ženo vred prosila Gregorića, naj da odgriznjeno uho, česar pa ta ni hotel storiti. Poslali so po policijo in policijskega zdravnika. Šele temu je Gregorić priznal, da je Vojtehuvo uho — pogoltnil. Zdravnik je poslal po svoje aparate ter čudnemu „ljudožreču“ izpral želodec. In res je prišlo Vojtehuvo uho na dan, ki ga je sedaj veselemu ranjencu spretno prišil.

*** Šaljiv samomor.** V železniškem vozu na potovanju se je pričel razgovor med potniki o samomorih. Neki potnik pravi: Po mojem mnenju je izvršil najbolj zanimiv samomor Irec, ki je prisegel, da se bode umoril tako, da že prvi poizkus samomora izgubi življenje. „No,“ lpravi drugi potnik, „vašega Irea je brez dvojbe prekosil oni samomorilec, ki se je naslonil na ograjo mostu, sunil bodalce v srce, se ustrelil v glavo, zavžil strup in skočil v vodo.“ „To je pravljica,“ zakličejo potniki, „in pravljice so nemoogoče dandanes.“ „A kaj, to še vse skupaj ni nič,“ zakliče ameriški oberst Dollar. „Poznal sem Francoza, ki je svoje priprave za samomor tako izvršil, da je o njem govoril ves svet. Oborožen z vrvjo, revolverjem, steklenico strupa in skatljico vžigalic se je podal na most ob morskem obrežju, na katerega je privezal vrv ter si zadrnil vrat, spil je strup, z vžigalicami je zažgal obleko in je skočil med tem, ko je sprožil v glavo namerjen revolver, v morje.“ No, ta je pa gotovo izvršil svoj namen, so zaklicali sopotniki. A kaj še, je rekel Amerikanec, kroglja je zgrešila svoj cilj in prestrelila vrv, vsled česar je padel Francoz v morje, ki je pogasilo gorečo obleko, pri tem je povžil toliko morske vode, da je moram izbljuvati zavžiti strup, in ker je bila ravno plima, so samomorilca vrgli morskimi valovi zdravega in živega na suho.

Nadomestek za zrnato kavo. Pri boleznih na živcih, sreč in želodec zdravnik večinoma prepove uživanje razdražljive zrnate kave. Ker pa si je njen priljubljeni okus skoro izpremenil v neizogibno potrebo in ker ima Kathreinerjeva Kneippova sladna kava spričo posebnega načina, po katerem se izdeluje, ta okus brez kvarnih lastnosti zrnate kave, zato se je pred več nego deset leti izkazala za edini, pravi nadomestek in zato so jo tudi uvedli kot takega. Kathreinerjeva Kneippova sladna kava je prirodni proizvod najtečnejše čistosti, ki jo takoj lahko spozna vsaka kupovalka, in naše gospodinjje naj se zlasti čuvajo vseh zmletih „surogov“, ki izkušajo z najbolj neverjetnimi, izmišljenimi imeni občinstvo varati o pravi sestavi teh „posebnosti“.

Dr. Ivan Oražen
Wolfove ulice 12 2311
ordinira zopet.

Zahtevajte
v svoj prid vselej
pristno Kathreinerjevo
Kneippovo sladno kavo

samo v zavojih z varstveno znamko župnika Kneippa in z imenom Kathreiner ter se skrbno izogibajte vseh manj vrednih posnemkov.

Zmešane lase
kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma
Ludovik Businaro
v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.
Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na svojo firmo.

Izrsten okus kave dosežete s primestanjem
Vydrove žitne kave
POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Poštno 5 kg. pošiljka 4 K 50 h. franco.
„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odznanom sestavi poljuben masočnik.
Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII

Najnižje cene
Največji izbor
Preobleke
Popravila
Skrbno izdelovanje
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg

Loterijske srečke.

Dunaj, 13. avgusta	77, 16, 34 21, 31.
Trst, 6. avgusta	62, 5, 42, 90 44.
Praga, 10. avgusta	4, 5, 83, 2, 85.
Linc 6. avgusta	80, 38, 46, 81, 77.
Brno 17. avgusta.	75, 33, 74, 43, 58.
Gradec, 13. avgusta	70, 78, 28, 66, 58.

**FRANC JOŽEFOVA
GRENČICA**

„pravzaprav reprezentant grenčič“.
(V. medic. odd. splošne bolnice na Dunaju.)

Zarezane strešnike
vštricne (Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)
Zidarsko opeko, cement roman in portland glinaste peči in štedilnike plošče za tlak šamotne in cementne
kakor tudi
vse drugo stavbinsko blago
ponujajo po najnižjih cenah v poljubnih množinah
F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

Red Star Line
Rdeča zvezda *

V Ameriko!
Antwerpen
New York
Philadelphia
70 gl. za železnico in barko
dobite v 978-13
Kolodvorskih ulicah št. 41
od južnega kolodvora na desno.
Za zastopstvo „RDEČE ZVEZDE“
Ivan Nep. Resman.

Sedaj gl. 60.
Zelo znižane vozne cene v Ameriko.
Preje gl. 105.
Ravno ista vožnja in postrežba kakor preje.

Iz Ljubljane v Novi-York samo 60 gl.
s prosto dobro hrano že v Hamburgu
v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija i. t. d. toliko višje, kolikor je tarifna cena po ameriški železnici; s priznanim najboljšimi parniki družbe
Hamburg-Amerika Linie.
Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje
20 K are na moj naslov: 2232-50
Fr. Seunig, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.